

Sygnatura akt VIII C 560/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant st. sekr. sąd. Izabella Bors

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa B. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...)

o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz adw. B. G. kwotę 2.952 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Sygn. akt VIII C 560/21

UZASADNIENIE

W dniu 26 października 2019 roku powódka - B. S. wytoczyła przeciwko Skarbowi Państwa – (...) powództwo o zapłatę kwoty 11.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z ustawowymi odsetkami od dnia 27 października 2016 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu nadto o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. W uzasadnieniu powódka wyjaśniła, że na skutek nieprawidłowego zachowania i postępowania pozwanego Sądu doznała krzywdy i cierpień, zostały naruszone jej dobre imię, godność, a także „liczne dobra osobiste”. W ocenie powódki pozwany nieprawidłowo się zachował, ponieważ powódka wielokrotnie została wymieniona z imienia i nazwiska na wokandzie w sprawie o umieszczenie jej w szpitalu psychiatrycznym, co sugerowało, że jest osobą chorą psychicznie. Powódka wskazała przy tym, że w sprawie nie zostało wykazane, aby była chora psychicznie a w postępowaniu uczestniczyła już jako osoba zwolniona ze szpitala. Podniosła, że sędzia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi niewłaściwie postąpiła i dokonała nieuprawnionej konwersji na przymusową obserwację w trybie art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie psychicznego zaś Sąd Okręgowy stwierdził brak podstaw do umieszczenia powódki w szpitalu psychiatrycznym. Powódka oświadczyła, że doznała „najwyższego upokorzenia”.

(pozew k. 4-8)

Postanowieniem z dnia 14 października 2021 roku Sąd uwzględniając wniosek powódki zwolnił ją od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu.

(wniosek k. 110-111, k. 114, postanowienie k. 117)

W piśmie procesowym z dnia 8 grudnia 2021 roku pełnomocnik powódki uzupełniająco wyjaśnił, że w ocenie powódki fakt, że pozwany Sąd w sprawie o sygn. akt VII RNs 262/13 uznał, że jej przyjęcie do szpitala psychiatrycznego w dniu 11 sierpnia 2013 roku było zasadne, zaś następnie na skutek wywiezionej przez powódkę apelacji doszło do zmiany postanowienia z dnia 17 lipca 2014 roku i uznania, że jej stan zdrowia nie uzasadniał zatwierdzenia umieszczenia jej w szpitalu psychiatrycznym, świadczy o naruszeniu jej dobrego imienia oraz godności. Wskazał, że fakt umieszczenia nazwiska powódki na wokandzie, wobec czego osoby trzecie mogły dowiedzieć się o przedmiocie postępowania, był dla niej bardzo niekomfortowym i wywołał poczucie wstydu. Informacja zamieszczona na wokandzie mogła spowodować, że w oczach osób trzecich powódka postrzegana jest, jako osoba chora psychicznie.

Pełnomocnik powódki, wskazał nadto, że zgodnie z art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego, których katalog wskazany w art. 23 k.c. nie jest wyczerpujący, sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W konsekwencji w celu zrekompensowania naruszenia dóbr osobistych powódki zasadnym jest przyznanie jej kwoty 11.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

(pismo procesowe k. 130-133)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa, jako oczywiście bezzasadnego oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu oraz oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez powódkę jako niezasadnych i zmierzających wyłącznie do przedłużenia postępowania.

W uzasadnieniu pozwany zaprzeczył, aby doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki. Wskazał, że działanie Sądu było prawidłowe i legalne, znajdowało bowiem podstawę w obowiązujących wówczas przepisach, tj. zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej. W zarządzeniu tym w art. 23 ust. 2 w szczegółowy sposób uregulowano treść wokandy, która miała zawierać sygnatury akt spraw wyznaczonych na posiedzenie, oznaczenie godzin, na które sprawy wyznaczono, imiona i nazwiska stron i innych osób wezwanych. Ponadto w sprawach rozpoznawanych w trybie przepisów

k.p.c. na wokandzie podawano również przedmiot sprawy. Działanie Sądu nie było zatem bezprawne, a tylko bezprawność działania w myśl art. 24 k.c. pozwala na żądanie jego zaniechania. Pozwany wyjaśnił ponadto, że wokanda jest informacją funkcjonującą na terenie sądu na potrzeby ewidencyjne i organizacyjne, służy właściwemu organizowaniu pracy sądu i porządkowi rozpatrywania spraw. Dane zawarte na wokandzie nie są powszechnie publikowane i nie podlegają udostępnieniu na zewnątrz. Taki sposób ich udostępniania nie narusza przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. W konsekwencji działanie pozwanego należy postrzegać, jako wynikające z konieczności realizacji przepisów, nie zaś jako mające na celu poniżenie, czy naruszenie dóbr osobistych powódki. Pozwany dodał, że o zaistnieniu pokrzywdzenia nie może decydować indywidualna wrażliwość powoda, a kryteria obiektywne.

(odpowiedź na pozew k. 141-143)

Na rozprawie w dniu 30 marca 2022 roku pełnomocnik powódki podtrzymując co do zasady stanowisko w sprawie jednocześnie sprecyzował, że roszczenie powódki dotyczy wyłącznie zapłaty, a jego źródłem jest umieszczenie na wokandzie imienia i nazwiska powódki oraz przedmiotu sprawy. Dodał, że powódka czuje się pokrzywdzona oznaczeniem tych danych na wokandzie wobec tego, że późniejsze orzeczenie Sądu Okręgowego zmieniło rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, co do zasadności jej zatrzymania w szpitalu psychiatrycznym. Pełnomocnik powódki wskazał nadto, że osoby trzecie, które weszły do sądu mogły zapoznać się z danymi na wokandzie i to wpłynęło na postrzeganie powódki przez te osoby.

(protokół rozprawy k. 152-153)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z udziałem powódki toczyła się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi

-Ś. w Ł. sprawa z zawiadomienia Dyrektora Szpitala im. (...) w Ł. o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego B. S. bez jej zgody.

Postanowieniem z dnia 17 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi

-Ś. w Ł. ustalił, że przyjęcie B. S. do szpitala psychiatrycznego im. J. B. w Ł. w dniu 11 sierpnia 2013 roku było zasadne z tą tylko zmianą, że jako podstawę prawną wskazał art. 24 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Na wokandzie sądowej widniało oznaczenie imienia i nazwiska powódki, przedmiot sprawy, nadto sygn. akt, oznaczenie godziny, o której sprawa ma być rozpoznana oraz dane sędziego referenta.

(odpis postanowienia k. 10v., kserokopia protokołu rozprawy k. 11-12v, k. 14-14v., okoliczności bezsporne)

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2014 roku, wydanym w sprawie

XII Ca 313/14, Sąd Okręgowy w Łodzi na skutek apelacji powódki zmienił postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 17 lipca 2014 roku w sprawie VII RNs 262/13 w ten sposób, że stwierdził brak przesłanek do przyjęcia B. S. do szpitala psychiatrycznego im. J. B. w Ł. w dniu 11 sierpnia 2013 roku, bez jej zgody.

(odpis postanowienia k. 9-9v., okoliczności bezsporne)

W dniu 2 października 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na posiedzeniu jawnym rozpoznał wniosek B. S. o zawezwanie do próby ugodowej ze Skarbem Państwa – Sądem Rejonowym dla Łodzi

-Ś. w Ł.. Do ugody nie doszło.

(kserokopia protokołu rozprawy k. 13, okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów. Na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku Sąd pominął dowód z przesłuchania powódki, jako nieprzydatny dla rozpoznania sprawy. O ile rację ma pełnomocnik powódki akcentując, że powódka mogłaby opisać swoje odczucia oraz wyjaśnić dlaczego w jej ocenie doszło do naruszenia jej dóbr osobistych, o tyle okoliczności te – wobec ustaleń bliżej opisanych w dalszej części uzasadniania – były irrelewantne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie B. S. dochodziła zadośćuczynienia pieniężnego w związku z naruszeniem jej dóbr osobistych: godności, dobrego imienia. Powyższe wiązała z bezprawnym w jej ocenie działaniem strony pozwanej, która w toku prowadzonego z udziałem powódki postępowania sądowego oznaczyła na wokandzie sądowej jej imię i nazwisko oraz przedmiot sprawy. Konsekwencją powyższego była możliwość zapoznania się z treścią wokandy przez postronne, osoby trzecie i przez to utrata dobrego imienia powódki.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, zaś w razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Paragraf 2 cyt. przepisu stanowi, że jeżeli wskutek naruszenia dobra osobistego została wyrządzona szkoda majątkowa, poszkodowany może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych. Przepis art. 24 § 1 zd. 3 k.p.c. odsyła do art. 448 k.c.,

który w razie naruszenia dobra osobistego uprawnia sąd do przyznania temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Niezależnie od rodzaju dochodzonego roszczenia należy podnieść, że zgodnie z art. 24 k.c. ochrona przysługuje jedynie przed bezprawnym zagrożeniem lub naruszeniem dobra osobistego. Nie każde zatem zagrożenie lub naruszenie dobra osobistego uzasadnia jego ochronę. W razie wystąpienia okoliczności wyłączających bezprawność zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego ochrona ta nie przysługuje, przy czym art. 448 k.c. nie określa, kto ponosi odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych i nie różnicuje jej w zależności od podmiotu odpowiedzialnego.

W świetle uzasadnienia roszczeń powódki wyjaśnienia wymaga, że zgodnie z § 23 ust. 2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 grudnia 2003 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, w brzmieniu obowiązującym w okresie, w którym rozpoznawana była sprawa o przyjęcie powódki do szpitala psychiatrycznego, wokanda zawierała: imiona i nazwiska sędziów i ławników, sygnatury akt spraw wyznaczonych na posiedzenie, oznaczenie godzin, na które sprawy wyznaczono, imiona i nazwiska stron i innych osób wezwanych. W sprawach rozpoznawanych w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (a więc m.in. w sprawach o przyjęcie osoby do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody – art. 42 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego) na wokandzie wskazywano nadto przedmiot sprawy. Zgodnie z § 24 ust. 1 i 2 zarządzenia, po jednym egzemplarzu wokandy otrzymują: przewodniczący posiedzenia, protokolant i woźny obecny na sali posiedzeń. Jeden egzemplarz wokandy wywiesza się przed salą, w której odbywa się posiedzenie; na egzemplarzu tym odnotowuje się zaistniałe zmiany planowanego czasu rozpoznania danej sprawy oraz zakreśla się numery spraw rozpoznanych w danym dniu, niezwłocznie po zakończeniu każdej z nich. Przedmiotowe zarządzenie zostało wydane na podstawie ustawowego upoważnienia zawartego w art. 148 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych. W myśl tego przepisu minister sprawiedliwości został wyposażony w uprawnienie do określenia, w drodze zarządzenia, organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, a także kategorii pracowników sądowych obowiązanych do noszenia stroju urzędowego lub oznak i warunków ich przydziału. W nawiązaniu do przytoczonych przepisów § 23 i § 24 zarządzenia zwrócić należy uwagę, że wokandy sądowe pełnią funkcję informacyjną dla uczestników postępowań, jak też dla osób trzecich, które chcą wziąć udział w posiedzeniu, co związane jest z realizacją powszechnie obowiązującej zasady jawności rozpraw sądowych. Z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP wynika m.in., że każdy ma prawo do jawnego rozpatrzenia sprawy przez sąd. Przepis ust. 2 powołanego artykułu statuuje regułę publicznego ogłaszania wyroków oraz wyjątki od jawnego procedowania na rozprawie. Zagwarantowana w konstytucji jawność postępowania sądowego sprzyja jego uczciwości, stanowiąc tym samym rękojmię sprawiedliwego procedowania. Jawność rozprawy jest ponadto gwarancją bezstronności sądu. Zasada jawności postępowania sądowego stanowi wraz z zasadą ustności i bezpośredniości gwarancję bezstronności i niezależności sędziiego. Stanowi również ważny element jawności życia publicznego, a także kontroli społeczeństwa nad prawidłowym sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości. Jawność rozpatrzenia sprawy oznacza, że konstytucyjnym standardem jest rozpoznawanie sprawy w sposób stwarzający możliwość uczestniczenia publiczności, czyli na posiedzeniach sądowych o charakterze jawnym, na które wstęp mają nie tylko podmioty uczestniczące w postępowaniu, ale także osoby trzecie (por. m.in. wyroki TK z dnia 11 czerwca 2002 roku, SK 5/02, OTK-A 2002, Nr 4, poz. 41; z dnia 6 grudnia 2004 roku, SK 29/04, OTK-A 2004, Nr 11, poz. 114; z dnia 7 marca 2006 roku, SK 11/05, OTK-A 2006, Nr 3, poz. 27). Chodzi w zasadzie o posiedzenia wyznaczone na rozprawę lub inne posiedzenia jawne. Standard ten spełniają w postępowaniu cywilnym i w postępowaniu sądowo-administracyjnym regulacje przewidujące zasadę jawności posiedzeń sądowych i rozpoznawanie sprawy na rozprawie (art. 148 § 1 k.p.c. i art. 90 § 1 PrPostSAdm) oraz pozwalające na wstęp na posiedzenie jawne każdej pełnoletniej osobie (art. 152 § 1 k.p.c. i art. 95 zd. 1 PrPostSAdm), a w postępowaniu karnym – przepisy ustanawiające jawność rozprawy głównej (art. 355 k.p.k.), pozwalające na obecność podczas rozprawy nie tylko osobom biorącym udział w postępowaniu, ale także osobom pełnoletnim, z pewnymi ograniczeniami (art. 356 k.p.k.) oraz dopuszczające utrwalanie przebiegu rozprawy przez media (art. 357 k.p.k.). W dalszej kolejności przypomnienia wymaga, że w okresie procedowania przez pozwany Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi sprawy powódki uprawnienie obywateli do ochrony ich prywatności regulowała ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z art. 1 tej ustawy każdy miał prawo do ochrony danych osobowych dotyczących jego osoby, a przetwarzanie danych (przez co należy rozumieć udostępnianie ich osobom trzecim) mogło mieć miejsce ze względu na dobro publiczne, dobro osoby, której dane dotyczą, lub dobro osób trzecich w zakresie określonym przepisami prawa. Ustawa uzależniała legalność przetwarzania danych tzw. zwykłych (imię i nazwisko, adres zamieszkania) od spełnienia przez administratora danych jednej z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1. Dopuszczała możliwość upublicznienia danych m.in. wtedy, gdy było to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2). W świetle obowiązujących regulacji prawo do prywatności, w tym do danych osobowych, nie jest jednak prawem o nieograniczonym zakresie stosowania. W odniesieniu do postępowań sądowych ulega ograniczeniu z uwagi na zasadę jawności postępowania. Realizacja tej zasady sprawia, że upublicznienie danych stron zamieszczonych na wokandzie było dozwolone w świetle art. 23 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy. O ile więc stosowanie instytucji wokand sądowych niewątpliwie prowadzi do ograniczonego miejscowo upublicznienia danych osób uczestniczących w postępowaniu sądowym, to upublicznienie to nie jest jednak bezprawne i służy realizacji szeregu celów, w szczególności jest ono wyrazem realizacji konstytucyjnej zasady jawności zewnętrznej postępowania sądowego. Oczywistym jest stwierdzenie, że z danymi zamieszczonymi na wokandzie osoba postronna może zapoznać się także, przysłuchując się przebiegowi jawnej rozprawy sądowej, w którą może przecież uczestniczyć w charakterze publiczności. Jedynie na marginesie wskazać w tym miejscu należy, że ani ustawa o ochronie zdrowia psychicznego regulująca kwestię przyjęcia osób do szpitala psychiatrycznego ani przepisy k.p.c. nie przewidują wymogu, aby rozprawa w tym przedmiocie toczyła się przy drzwiach zamkniętych (zob. art. 45 ustawy).

W konsekwencji przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd uznał, że stronie pozwanej nie można przypisać bezprawności podejmowanych działań

- sporządzanie i publikowanie przez pozwanego wokand sądowych nie mieści się bowiem w tej kategorii. Nie deprecjonując odczuć powódki, a także subiektywnego przekonania o doznanej krzywdzie, podzielić należy argumentację przedstawioną w odpowiedzi na pozew, że działanie pozwanego wynikało z konieczności realizacji przepisów prawa i nie miało na celu poniżenia, czy też innego naruszenia dóbr osobistych powódki. Powtórzenia wymaga, że same odczucia powódki związane z treścią wokandy oraz jej przeświadczenie o tym, jak może być postrzegana przez osoby trzecie (zauważyć jednak należy, że powódka nie dostarczyła dowodów na to, że z wokandą zapoznała się chociażby jedna postronna osoba ani nie zgłosiła żadnego dowodu na tę okoliczność) są niewystarczające do uznania jej żądań za zasadne.

Dla zasadności przedmiotowego roszczenia o zadośćuczynienie niezbędne było bowiem ustalenie że ewentualne naruszenie dóbr osobistych miało bezprawny charakter. Skoro zaś wszystkie czynności pozwanego zostały przedsięwzięte w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa, to tym samym uwolnił się on od odpowiedzialności za ewentualne naruszenie dóbr osobistych powódki.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd oddalił powództwo.

Wobec faktu, że powódka była reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi na rzecz adw. B. G. kwotę 2.952 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu ustaloną w oparciu o § 8 ust 5 w zw. z § 4 ust 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.